

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ**

**Присвячується
100-річчю
Дніпровського державного
аграрно-економічного
університету**

ЗБІРНИК ТЕЗ

**ХІІ Міжнародної
науково-практичної інтернет-конференції
„ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ
ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ, ПЕРСПЕКТИВИ”
27-28 жовтня 2022 року**

Дніпро 2022

УДК 338.43

ББК 65.9 (4Укр) 32

Організатор конференції:

Факультет обліку і фінансів та факультет менеджменту і маркетингу Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Програмний комітет конференції:

ПАВЛОВА Г.Є. – декан факультету обліку і фінансів, д.е.н., професор;

КУРБАЦЬКА Л.М. – декан факультету менеджменту і маркетингу, к.е.н., доцент;

ВАСИЛЬЄВА Л.М. – заступник декана факультету обліку і фінансів з наукової роботи, доктор наук з державного управління, професор;

СІТКОВСЬКА А.О., заступник декана факультету менеджменту і маркетингу, к.е.н., доцент;

ПРИХОДЬКО І.П. – завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, доктор наук з державного управління, професор;

БОНДАРЧУК Н.В. – завідувачка кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, доктор наук з державного управління, професор;

КАРАМУШКА О.М. – в.о. завідувача кафедри інформаційних технологій, к.е.н., доцент;

ХАЛАТУР С.М. – завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, д.е.н., професор;

ВІНІЧЕНКО І.І. – завідувач кафедри економіки, д.е.н., професор;

БАГОРКА М.О. – завідувачка кафедри маркетингу, д.е.н., професор;

ВЕЛИЧКО О.П. – завідувач кафедри менеджменту та права, д.е.н., професор.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками:

- Облік, аудит та оподаткування в аграрному секторі.
- Управління фінансово-економічно безпекою.
- Особливості фінансового забезпечення та страхування аграрного виробництва.
- Інформаційні системи і технології в аграрному секторі.
- Менеджмент, публічне управління та адміністрування.
- Економіка сільськогосподарського виробництва.
- Проблеми управління та нормативно-правове забезпечення аграрного виробництва.
- Специфіка маркетингу в аграрному секторі.
- Інноваційні методи і технології в педагогічному процесі аграрних навчальних закладів.
- Культура професійного спілкування як складова професійної підготовки фахівців-аграріїв.

Учасники конференції:

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ВСП "Технологічний фаховий коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету», Україна

Громадська спілка «Бізнес Мережа Сільських Жінок», проєкт We prosper, Україна-Канада

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Державний аграрний університет Молдови

Дрезденський університет прикладних наук, Німеччина

Запорізький національний університет, Україна

Лодзинський Університет, Лодзь, Польща

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Національний авіаційний університет, Україна

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Україна

НДІ «Інститут продовольчих ресурсів» НААН України

Поліський національний університет, Україна

Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі, Тбілісі, Грузія

Харранський університет, Туреччина

Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 27-28 жовтня 2022 р. : Дніпро : ДДАЕУ, 2022. – 330 с.

Матеріали подано в авторській редакції.

Висловлені у виданні думки належать виключно авторам

документообіг юридично значущим. Кваліфікований електронний підпис є рівноцінним аналогом рукописного і складається з унікальних криптографічних даних. КЕП дозволяє точно простежити момент (дату та час), коли було підписано документ, завдяки позначці часу, що ставиться на документ автоматично при підписанні акредитованим центром сертифікації ключів (АЦСК) КЕП. Отримати електронний підпис можна у АЦСК “Україна”, — найбільшого комерційного надавача електронних довірчих послуг, — зібравши відповідний комплект документів. А якщо у вас вже є КЕП, то продовжити його чинність можна онлайн на сайті, без черг та виснажливого очікування [2].

- крок № 5. Повідомити про перехід на ЕДО контрагентів. Коли обраний вами оператор електронного документообігу здійснить технічну реалізацію програми, проінформуйте контрагентів щодо зміни формату роботи.

Незважаючи, на вже давно налагоджену систему ведення обліку та складання звітності за принципом електронного механізму, ряд підприємств може зіткнутися з деякими перепонами, зокрема:

- контрагенти користуються різним ПЗ для ЕДО;
- не всі бухгалтери хочуть навчатися роботі з новим функціоналом;
- електронний документообіг, мабуть, коштує дорого.

Поряд з цим сучасна методологія та практичний досвід довів, що переваги при електронному документообігу в разі перевищують недоліки, що супроводжують даний перехід. Так, мінімізація помилок, зокрема, так званого, «людського фактору», прискорення процедур ведення обліку та складання звітності, законність та легітимність електронного цифрового підпису, прискорення роботи з контрагентами. Всі ці переваги підштовхують підприємства до найшвидшого переходу на електронний документообіг, що є майже необхідним у сучасних умовах ведення фінансово-господарської діяльності та складання звітності.

Література:

1. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

2. Закон України "Про електронний цифровий підпис" [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.

ПРОЦЕС РЕАЛІЗАЦІЇ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

А. Мінковська, к.е.н., доцент

А. Чудна, здобувач МгОПз-1-21

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Найважливішим економічним показником, що характеризує господарсько-фінансову діяльність суб'єктів підприємницької діяльності є процес реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), оскільки по завершенні процесу визначаються результати господарювання та ефективність виробництва. Виробничий процес підприємства завершується передачею

продукції до споживача. Між замовниками та постачальниками через посередників створюються взаємовідносини на основі руху товарних та грошових потоків. Якщо продукція підприємства знаходить свого споживача і успішно реалізується, то це говорить про відповідність властивостей товару потребам споживачів і якості та ціни такої продукції. У зв'язку з цим, питання реалізації продукції є досить важливим, адже несе в собі важливу суспільну роль. В практичній сфері діяльності суб'єктів господарювання між поняттями «реалізація» і «продаж» відмінностей не існує, вони вживаються як синоніми. Проте для кращого розуміння значення процесу реалізації для суб'єктів підприємницької діяльності в сучасних умовах необхідно дослідити сутність поняття «реалізація» та «продаж» в теорії. Термін «реалізація» походить від латинського «realiz» і перекладається як «речовий», «дійсний». В економічному словнику зазначено, що реалізація - господарська операція суб'єкта господарювання, яка передбачає передачу права власності на окремі об'єкти іншому суб'єкту підприємницької діяльності в обмін на еквівалентну суму коштів чи боргових зобов'язань. В інших економічних словниках реалізація продукції трактується як її доставка покупцям за певну оплату згідно з укладеними договорами. У вузькому трактуванні вона зводиться до юридичного акту купівлі-продажу.

Багато сучасних вчених-економістів мають власні погляди щодо визначення поняття «реалізація». Ф.Ф. Бутинець розглядає процес реалізації як «сукупність господарських операцій, пов'язаних з продажем продукції (товарів, робіт, послуг) - Реалізація - сума доходу, яка повинна бути визнана від продажу. Р. Ентоні - Реалізація - це відображення доходу, коли відбулися обмін або вибуття продукту. Е.С.Хендріксен і М.Ф.Ван Бреда - Реалізація - це процес переводу не грошових ресурсів і прав у грошове вираження, що найбільш точно застосовується в обліку й фінансовій звітності при визначенні обсягу продажу активів за гроші або вимог на одержання грошей споживачам»; «Перетворення майна на грошові кошти. Реалізація продукції є завершальним етапом обороту господарських засобів, в результаті якого виготовлена підприємством (постачальником) продукція продається іншому підприємству (покупцю) за встановлену плату. В результаті реалізації відбувається перетворення товарної форми продукту на грошову». На думку Г.В. Осовської реалізація - здійснення наміченого плану, програми, проекту; реалізація продукції і одержання оплати за неї; перетворення майна, товару або цінних паперів на гроші. В обліковій термінології М.К. Пархомець розглядає її як процес перетворення товарної форми продукції на грошову. Але така позиція не враховує вимоги ринкової економіки, не розкриває повною мірою суть та економічний зміст реалізації як господарського процесу. Окремі науковці розширюють визначення реалізації, характеризуючи її як заключну стадію кругообігу засобів підприємства, при якому господарству відшкодовуються в грошовій формі кошти, затрачені на виробництво і збут товарної продукції.

Таким чином, можна зробити висновок, що головною метою процесу реалізації є отримання позитивного фінансового результату, тобто прибутку.

Однак, ніхто з економістів не розглядає процес реалізації як спосіб задоволення потреб споживача якісною та доступною продукцією.

Розглянувши теоретико-економічні поняття «реалізація» та «продаж», що використовуються в нормативно-правових актах та літературних джерелах, можемо трактувати, що економічний зміст процесу реалізації, насамперед, Укладення договорів на поставку продукції Складання плану реалізації продукції та залишків нереалізованої продукції на складі відділу збуту підприємства Відвантаження продукції споживачам Надходження грошей на розрахунковий рахунок підприємства-постачальника полягає у задоволенні потреб споживача якісною та доступною продукцією і в свою чергу отриманням позитивного фінансового результату-прибутку.

Систематизувавши проведені дослідження, пропонуємо власне визначення: реалізація - це сукупність господарських операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг), які передбачають передачу права власності на продукцію (товар, роботу, послугу) покупцям (споживачам) для задоволення їхніх потреб та отриманням за це доходу у грошовій або товарній формі.

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Т. Педенко, здобувачка гр. ОП-3-20

Науковий керівник: О. Чернецька, к.е.н., доц.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Проведення аудиту завжди супроводжується певним ризиком. Немає практичного способу звести аудиторський ризик до нуля. Аудитор завжди намагається, щоб ризик неправильної думки був незначним. Тому він має спланувати аудит так, щоб ризик неправильного вирішення був достатньо малим. Для цього аудиторіві необхідно досягти такої обізнаності (компетентності) про системи обліку і внутрішнього контролю, яка дала б йому змогу правильно запланувати аудит і розробити ефективний підхід до його проведення. Крім того, аудиторіві слід використовувати професійні знання для оцінювання ризику аудиту і підготовки аудиторських процедур, необхідних для зменшення ризику щодо сприятливого рівня. Літературні джерела дають оригінальне визначення ризику: «Ризик економічний – ймовірність того чи іншого результату (отримання прибутку чи зазнавання втрат) від реалізації певного господарського проєкту чи здійснення певної дії. Кількісна величина ризику може виражатися в абсолютних та відносних показниках. В абсолютному вираженні ризик являє собою величину можливих втрат від здійснення певної операції. Відносний показник ризику обчислюють шляхом віднесення абсолютної величини ризику до якогось певного показника, що характеризує господарську діяльність» [1].

Вплив управлінських рішень на рівень ризику аграрних підприємств є багатоваріантним дослідженням і вимагає детальної оцінки. Як зазначає Р. Овчарик, в сучасних умовах необхідно для кожного підприємства визначити оптимальний рівень диверсифікації виробництва. Результати аналізу

ЗМІСТ

ОБЛІК, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

<i>Погрібняк Е.</i> Виробничі запаси як об’єкт фінансового обліку	3
<i>Антонова О.</i> Первинний облік наявності та руху необоротних активів	5
<i>Атамас О.</i> Нормативне відображення в бухгалтерському обліку активів на відповідальному зберіганні в бюджетних установах	7
<i>Бондаренко Є., Ткаченко О.</i> Класифікація витрат за економічними елементами які включаються в собівартість продукції	8
<i>Гаврик О., Свиноус І.</i> Управління трансакційними витратами в сільськогосподарських підприємствах – обліковий аспект	10
<i>Губарик О.</i> Нормативно-правові проблеми здійснення податкового контролю	12
<i>Дубина О.</i> Значення аналітичної роботи при прийнятті управлінських рішень	15
<i>Дужич К.</i> Сутність та тонкощі обліку заробітної плати в бюджетних установах	17
<i>Кандиба А.</i> Маркетингові послуги як об’єкт обліку на підприємстві	19
<i>Крива К.</i> Облік дебіторської заборгованості	21
<i>Міньковська А., Сидорчук Л.</i> Удосконалення обліку розрахунків з персоналом підприємства по заробітній платі	23
<i>Мамрак О.</i> Облікові аспекти основних засобів на підприємстві	25
<i>Мірошник Ю.</i> Облікове забезпечення розрахунків з постачальниками та підрядниками в аграрному секторі	27
<i>Одношевна О.</i> Принципи ведення обліку та складання звітності за умови впровадження електронної системи документообігу	29
<i>Міньковська А., Чудна А.</i> Процес реалізації як економічна категорія	31
<i>Педенко Т.</i> Аудиторський ризик прийняття управлінських рішень в аграрних підприємствах	33
<i>Первушина О., Кісіль В.</i> Основні показники, на які впливає зміна розмірів прожиткових мінімумів	35